

bhanjyangnews.com

भञ्ज्याङ

BHANJYANG NATIONAL DAILY

राष्ट्रिय दैनिक

धूम्रपानरहित सास फेरी
फोक्सोको क्यान्सरलाई टाढा गर्दैधूम्रपान गर्नु भनेको फोक्सोको क्यान्सर
निरन्तर उठे सुरुवातमा २२ गुणाले बढाउनु हो।

वर्ष ४४ अंक ३०७

२०८२ चैत्र १७ गते मंगलबार, नेपाल सम्वत् १९४६ March 31, 2026

पृष्ठ ४

मूल्य : रु. ५/-

सामुहिक अदुवा खेती

तनहुँको शुक्लागण्डकी नगरपालिका-६ ग्यार्सिङका कृषकहरू सामुहिक रूपमा अदुवाखेती गर्दै। स्मान्तर कृषि सहकारीमा आवद्ध कृषकहरूले आफ्नै बारीमा अदुवा, बेसार, पिंडालु खेती गर्दै आएका छन्। यहाँका कृषकहरूले २२ रोपनी क्षेत्रफलको पाखो बारीमा पहिलो चरणमा दुई सय किलोग्राम अदुवाको विऊ रोपेका छन्।

राष्ट्रिय : भञ्ज्याङ

प्रि-मनसुन : चैते धानलाई अनुकूल

प्रगति ढकाल/काठमाडौं

देशका अधिकांश स्थानमा केही दिनयता निरन्तर रूपमा परेको वर्षाले चैते धान खेतीका लागि अनुकूल वातावरण सिर्जना गरेको छ। रोपाइँको मुख्य समयमा भएको यस वर्षाले उत्पादन वृद्धि हुने अपेक्षा गरिएसँगै किसानहरूमा आशा बढेको छ। प्रि-मनसुन साधारणतया मध्य फागुनदेखि मध्य जेठसम्मको अवधिलाई मानिन्छ। कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालयका सूचना अधिकारी महानन्द जोशीका अनुसार प्रि-मनसुन अवधिमा भएको वर्षा चैते धानका लागि निकै लाभदायक देखिएको छ। "यसपटकको वर्षाले रोपाइँको समयमा पर्याप्त चिस्यान उपलब्ध गराएको छ। बीच सुक्ने समस्या छैन र खेतमा पानीको अभाव देखिएको छैन", उहाँले भन्नुभयो।

जोशीका अनुसार मौसमको यस्तो अनुकूलताले उत्पादन र उत्पादकत्व दुवैमा सकारात्मक प्रभाव पार्ने विश्वास लिइएको छ। उहाँले नेपालमा प्रत्येक वर्ष करिब एक लाख २० हजार हेक्टर क्षेत्रफलमा चैते धान खेती हुने गरेको जानकारी दिनुभयो। वार्षिक चार लाखदेखि पाँच लाख हेक्टरसम्म उत्पादन हुने जोशीको भनाइ छ। धान उत्पादनमा चैते धानको योगदान करिब ५ प्रतिशत रहेको मन्त्रालयको तथ्याङ्क छ। चैते धानको खेती मुख्यतः तराई तथा भित्री मधेसका जिल्लाहरूमा केन्द्रित छ। जोशीका अनुसार भापा, मोरङ, सुनसरी, सप्तरी, पर्सा, बर्दिया, कैलाली लगायत करिब २५ जिल्लामा यसको खेती गरिन्छ। "पछिल्लो समय मध्यपहाडी

क्षेत्रका फाँटहरूमा समेत यसको विस्तार हुँदै गएको देखिएको छ, जसले उत्पादन क्षेत्र विस्तारको संकेत दिएको छ", उहाँले भन्नुभयो, "उत्पादनका दृष्टिले सकारात्मक संकेत देखिए बजार व्यवस्थापन भने किसानका लागि चुनौतीपूर्ण बनेको छ। चैते धानको उचित मूल्य नपाएको गुनासो छ।"

जोशीका अनुसार गत वर्ष प्रतिविन्टल रु तीन हजार ५०० सम्म बिक्री भएको धान यस वर्ष घटेर करिब दुई हजार ३०० मा

विभिन्न कार्यक्रम सञ्चालन गरिरहेको जनाएको छ। उन्नत जातका बिउहरू जस्तै 'चैत-५' र 'हर्जिनाथ हाइब्रिड' किसानलाई अनुदानमा वितरण गरिएको छ। यी जातहरू उच्च उत्पादन दिने भएकाले किसानहरूमा आकर्षण बढ्दै गएको छ।

यस्तै, राष्ट्रिय कृषि आधुनिकीकरण कार्यक्रममार्फत यान्त्रिकरणलाई प्राथमिकता दिँदै मेसिनबाट धान रोपाइँ गर्ने प्रविधि विस्तार गरिँदैछ। यसले श्रम अभावको समस्या समाधान गर्नुका

भूमिका खेल्दै आएको छ। यसबाट चिउरा, भुजा लगायतका परिकार उत्पादन गर्न सकिने भएकाले यसको व्यावसायिक सम्भावना अझ व्यापक रहेको छ। चैते धान उत्पादनले वर्षे धानमा निर्भरता कम गर्दै खाद्य सुरक्षामा समेत टेवा पुऱ्याउने अपेक्षा गरिएको छ।

यस वर्षको अनुकूल मौसमले उत्पादनमा सकारात्मक सङ्केत देखाए पनि बजार मूल्यको समस्या समाधान नगरेसम्म किसानले अपेक्षित लाभ लिन सक्ने अवस्था भने अझै चुनौतीपूर्ण नै रहने देखिएको छ। अनुसन्धान कार्यक्रमका संयोजक डा मथुरा यादव। "चैते धान प्रवर्द्धन कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्न सकेमा र बजार सुनिश्चिता हुन सकेमा मात्रै कृषकलाई थप प्रोत्साहन मिल्ने छ। बजार माग बढ्ने क्रममा छ", उहाँले भन्नुभयो। चालु आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा चैते धान खेतीका लागि सिँचाइ पूर्वाधार विकास गर्ने सरकारको लक्ष्य छ। यसका लागि सरकारले रु ३३ करोड बजेट विनियोजन गरेको छ।

बर्खे धान उत्पादनमा ह्रास बर्खे धान रोप्ने समयमा खडेरी परेपछि यसपटक धान उत्पादनमा कमी आएको मन्त्रालयको तथ्याङ्कमा उल्लेख छ। विशेषगरी कोशी र मधेस प्रदेशमा परेका खडेरीका कारण उत्पादनमा कमी आएको हो। कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालयका सहसचिव एवं प्रवक्ता डा जानुका पण्डितका अनुसार आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा धान बाली भित्राइएको बाँकी तेश्रो पेजमा

पत्रकार महासंघको स्थापना दिवस : भञ्ज्याङका सम्पादक सहित छ पत्रकार पुरस्कृत

भञ्ज्याङ समाचारदाता/दमौली

नेपाल पत्रकार महासंघको ७९औं स्थापना दिवसका अवसरमा भञ्ज्याङ राष्ट्रिय दैनिक पत्रिकाका सम्पादक नारायण खण्डका सहित शाखामा स्थापित विभिन्न पत्रकारिता पुरस्कारबाट क्रियाशील छ जना पत्रकारलाई पुरस्कृत गरिएको छ। नेपाल पत्रकार महासंघ तनहुँ शाखाले सोमबार दमौलीमा आयोजना गरेको कार्यक्रममा भञ्ज्याङ पब्लिकेशन प्रा.लि.का अध्यक्ष र नेपाल पत्रकार महासंघका

परिषद् सदस्य राजकुमार श्रेष्ठ विवि, वरिष्ठ अधिवक्ता कमलामोहन वाग्लेद्वारा स्थापित चिरञ्जिवी हरिमाया स्मृति पत्रकारिता पुरस्कारबाट पूर्व सहसचिव मिला दरे, भाग्यशाली ढुङ्गानाद्वारा स्थापित टीकानीधि ढुङ्गाना स्मृति व्यास पराशर पत्रकारिता पुरस्कारबाट शाखाका पूर्व अध्यक्ष ओमकार आचार्यलाई पुरस्कृत गरिएको छ। महासंघले न्याय, सहकारी, धार्मिक, सांस्कृतिक तथा पर्यटन लगायतका क्षेत्रमा कलम चलाउने पत्रकारलाई पुरस्कृत गर्दै आएको

सल्लाहकार समेत रहेका सम्पादक खड्कालाई मुक्तिनाथ खनालद्वारा स्थापित "भवानी खनाल स्मृति पत्रकारिता पुरस्कार-२०८२" बाट पुरस्कृत गरिएको हो।

यस्तै, रणबहादुर गुरुङद्वारा स्थापित सुरज गुरुङ स्मृति पत्रकारिता पुरस्कारबाट शाखाका निवर्तमान अध्यक्ष उज्वल पौडेल, प्रदीप काफ्लेद्वारा स्थापित पुरुषोत्तम काफ्ले स्मृति पत्रकारिता पुरस्कारबाट शाखाका पूर्व कार्यसमिति सदस्य श्रीहरि पौडेललाई पुरस्कृत गरिएको छ। उत्तम र सुमन भट्टराईद्वारा स्थापित हरिभक्त भट्टराई स्मृति पत्रकारिता पुरस्कारबाट संघीय

शाखाका सचिव कृष्णचन्द्र न्यौपानेले बताए। उनका अनुसार भवानी खनाल स्मृति पत्रकारिता पुरस्कारको राशी ११ हजार १११ रुपैयाँ, सुरज गुरुङ पत्रकारिता पुरस्कारको राशी ५ हजार रुपैयाँ रहेको छ भने अन्य पुरस्कारको राशी जनही १० हजार रुपैयाँ रहेको छ।

व्यास नगरपालिकाका प्रमुख वैकुण्ठ न्यौपाने, प्रमुख जिल्ला अधिकारी शिवलाल तिवारी, शाखाका अध्यक्ष डिपी अधिकारी लगायतले उनीहरूलाई पुरस्कृत गरेका थिए।

यस्तै, उत्तम अवसरमा वक्ताहरूले पत्रकारिता तथ्यपरक बाँकी अन्तिम पेजमा

सम्पादकीय

www.bhanjyangnews.com

होमस्टे सर्किट : ग्रामीण पर्यटनको समग्र रूपान्तरणको आधार

नेपालको पर्यटन विकासको चर्चा गर्दा हिमाल, पहाड र तराईका प्राकृतिक दृश्यहरू प्रायः अग्रपङ्क्तिमा आउँछन्। तर पछिल्ला वर्षहरूमा पर्यटनको स्वरूप बदलिँदै गएको छ। पर्यटक अब केवल दृश्यावलोकनमा सीमित छैनन्; उनीहरू स्थानीय जीवनशैली, संस्कृति, खानपान र समुदायसँग प्रत्यक्ष अन्तर्क्रिया गर्न चाहन्छन्। यही सन्दर्भमा 'होमस्टे' अर्थात् घरबास प्रणाली नेपालको ग्रामीण पर्यटनको मुटुका रूपमा स्थापित हुँदै गएको छ। होमस्टे केवल बसोबासको व्यवस्था मात्र होइन, यो स्थानीय समुदायको जीवनशैलीसँग प्रत्यक्ष जोडिने अनुभव हो। पर्यटकले स्थानीय परिवारसँगै बस्दै उनीहरूको दैनिक जीवन, परम्परा, संस्कृति र खानपानलाई नजिकबाट अनुभव गर्ने अवसर पाउँछन्। यसले पर्यटनलाई केवल आर्थिक गतिविधि मात्र नभई सांस्कृतिक आदानप्रदानको माध्यम पनि बनाएको छ।

यसै अवधारणालाई थप व्यवस्थित, योजनाबद्ध र दीर्घकालीन बनाउने प्रयासस्वरूप तनहुँमा 'होमस्टे सर्किट' को विकास गरिएको छ। बन्दीपुर गाउँपालिका र व्यास नगरपालिका को संयुक्त पहलमा अघि बढाइएको बन्दीपुर-केशवटार होमस्टे सर्किट नेपालको ग्रामीण पर्यटनमा एउटा नयाँ अध्यायको रूपमा उदाएको छ। करीब ५० किलोमिटर चर्की दूरीमा फैलिएको यस सर्किटले २० वटा गाउँहरूलाई एकीकृत गर्दै पर्यटनको नयाँ सम्भावना उजागर गरेको छ। यसभित्र १३ वटा सामुदायिक होमस्टे मात्र होइन, अन्य सात गाउँहरू पनि समेटिएका छन्। यसको अर्थ पर्यटन अब एक ठाउँमा सीमित नभई बहुआयामिक र समावेशी रूपमा विस्तार हुँदै छ। यस सर्किटको विशेषता भनेकै यसको विविधता हो। यहाँ पर्यटकले धवलागिरी, अन्नपूर्ण, मनास्लु र लाङटाङ हिमश्रृंखलाका मनोरम दृश्य अवलोकन गर्न सक्छन्। साथै पहाडी तरेली, फाँट र वेसीहरूको सौन्दर्यले यात्रालाई अझ रमणीय बनाउँछ। तर यसभन्दा पनि महत्वपूर्ण पक्ष भनेको स्थानीय जीवनशैलीमा प्रत्यक्ष सहभागिता हो।

पर्यटकले यहाँ केवल हेर्ने मात्र होइन, गर्ने अवसर पनि पाउँछन्- जस्तै परम्परागत खेती प्रणालीमा सहभागी हुने, मौसमी फलफूल टिप्ने, स्थानीय चाडपर्वमा रमाउने, र विभिन्न जातीय समुदायहरूको संस्कृति अनुभव गर्ने। गुरुङ, मगर, नेवार, क्षेत्री र ब्राह्मण समुदायले सञ्चालन गरेका होमस्टेहरूले 'एक गाउँ, एक फरक अनुभव'को अवधारणालाई सार्थक बनाएका छन्। यसले पर्यटनलाई केवल मनोरञ्जनको माध्यमबाट माथि उठाएर सिकाइ, अनुभव र संवेदनाको माध्यममा रूपान्तरण गरेको छ। अझ, माउन्टेन बाइकिङ, पदयात्रा, ऐतिहासिक स्थलहरूको अध्ययन जस्ता गतिविधिहरूले यस सर्किटलाई बहुआयामिक बनाएको छ। तर यति मात्र पर्याप्त छैन। यस्तो महत्वपूर्ण परियोजनाको दीर्घकालीन सफलता सुनिश्चित गर्न योजनाबद्ध कार्यान्वयन अपरिहार्य हुन्छ। तीन चरणमा विभाजन गरिएको सर्किट विकास योजना सकारात्मक देखिन्छ। पहिलो चरणमा जनचेतना, नक्साङ्कन र सूचना संकलन; दोस्रो चरणमा पूर्वाधार विकास र मानव स्रोत सुदृढीकरण; र तेस्रो चरणमा बजारीकरण तथा गतिविधि सञ्चालन- यी सबै पक्षहरू सन्तुलित रूपमा अघि बढ्न आवश्यक छ।

विशेष गरी पूर्वाधार विकासमा ध्यान दिनु अत्यन्त जरूरी छ। सडक पहुँच, सञ्चार सुविधा, सरसफाइ, स्वास्थ्य सेवा र सुरक्षा व्यवस्थामा सुधार नगरी पर्यटनको दीर्घकालीन विकास सम्भव हुँदैन। त्यस्तै, स्थानीय जनशक्तिलाई तालिम र क्षमता विकासमा फर्क दक्ष बनाउनु पनि उत्तिकै महत्वपूर्ण छ। बजारीकरण अर्को चुनौतीपूर्ण पक्ष हो। यस्ता सर्किटहरू राष्ट्रिय सीमाभित्र मात्र सीमित नभई अन्तर्राष्ट्रिय बजारसम्म पुग्नुपर्छ। डिजिटल प्रविधिको प्रयोग, प्रभावकारी प्रचारप्रसार र सहकार्यमार्फत यसलाई विश्व पर्यटन नक्सामा स्थापित गर्न सकिन्छ। यसका साथै, पर्यटन विकाससँगै स्थानीय संस्कृति र वातावरण संरक्षणको विषय पनि उत्तिकै संवेदनशील छ। अत्यधिक व्यावसायीकरणले मौलिकता गुम्ने खतरा हुन्छ। त्यसैले 'सस्टेनेबल टुरिज्म' अर्थात् दिगो पर्यटनको अवधारणालाई केन्द्रमा राखेर अघि बढ्नुपर्छ।

बन्दीपुर-केशवटार होमस्टे सर्किटले नेपालमा ग्रामीण पर्यटनको सम्भावनालाई नयाँ उचाइमा पुऱ्याउने क्षमता राख्दछ। यदि यसलाई सही ढंगले कार्यान्वयन गर्न सकियो भने यसले स्थानीय अर्थतन्त्र सुदृढ गर्नुका साथै रोजगारी सिर्जना, संस्कृति संरक्षण र पर्यटन विविधीकरणमा महत्वपूर्ण योगदान पुऱ्याउनेछ। अन्ततः, होमस्टे सर्किट केवल पर्यटन परियोजना मात्र होइन, यो ग्रामीण नेपालको समग्र विकासको मार्गचित्र हो। स्थानीय समुदायको सक्रिय सहभागिता, सरकारी निकायको प्रभावकारी समन्वय र निजी क्षेत्रको सहकार्यबाट मात्र यसको पूर्ण सफलता सम्भव छ। यही दिशामा दृढतापूर्वक अघि बढ्न सके, नेपालको ग्रामीण पर्यटनले नयाँ पहिचान बनाउने निश्चित छ।

पश्चिम एशियाको युद्ध, नेपालको ऊर्जा र रास्वपाको सरकार

ऊर्जाका कारण विश्व कति तरङ्गित छ भन्ने बुझ्न पश्चिम एशियाको ताजा उदाहरण पर्याप्त छ। गत २८ फेब्रुअरी, २०२६ देखि अमेरिका र इजरायलले इरानमाथि गरेको हमलाका कारण पश्चिम एशिया क्षेत्र तनावग्रस्त भई पर्सियन खाडी र ओमानको खाडीलाई जोड्ने साँघुरो जलमार्ग स्ट्रेट अफ हर्मुज नियन्त्रणका हिसाबले बन्द रहँदा तेल तथा ग्यास आपूर्तिमा संसारभर परेको कठिनाई र ऊर्जा मूल्यमा लगातार भइरहेको वृद्धिले विश्व अर्थतन्त्रलाई नै गिजोल्दै कमजोर बनाइरहेको वास्तविकता छर्लङ्ग भएको छ।

समग्र ऊर्जा आपूर्ति श्रृंखलामा अवरोध सिर्जना हुँदा प्रभावित देशहरू सोको न्यूनीकरण र भविष्यका लागि स्थायी समाधानको खोजीमा रणनीतिहरू तय गर्न एवं ऊर्जा स्रोतको उपलब्धता र सम्भाव्यताका आधारमा विविधीकरण गर्न तल्लीन देखिन्छन्। साथै भूराजनीतिक परिवेशलाई देशको ऊर्जा उपलब्धतासँग सकेसम्म कम आबद्ध बनाउन अपनाउन सकिने उपायहरूको पहिचान र अवलम्बन आवश्यक छ। त्यसका लागि नीति-निर्माण र रणनीतिक योजना तर्जुमा नयाँ सरकारको सक्रिय प्राथमिकता प्राप्त विषय बन्नुपर्छ।

विगतका युद्धहरूलाई नियाल्दा त्यसले वैश्विक ऊर्जा आपूर्ति प्रणालीमा मूल्य वृद्धि लगायत पारेको असर र विभिन्न देशका अर्थतन्त्र प्रभावित भई समग्र जनजीवनमा उत्पन्न भएका कठिनाईहरूको विवरण अवर्णनीय छ। सन् १९७३ मा 'योम किपुर' युद्धका बखत अरबी तेल उत्पादक देशहरूले तेल नाकाबन्दी गरिदिदा तेलको मूल्य करिब ४ गुणा बढ्न पुगी विश्व अर्थतन्त्र नै तहसनहस भएको थियो। त्यसको करिब ६ वर्षपछि सन् १९७९/८० मा इरान क्रान्ति र इरान-इराक युद्धले तेल आपूर्ति श्रृंखला अवरुद्ध गराएको थियो।

सन् १९९० को इराक-कुवेत खाडी युद्ध तथा सन् २०११ को साउदी तेल संरचनाहरू माथि भएको ड्रोन/मिसाइल हमलाका कारण तेल आपूर्तिमा उत्पन्न अवरोध पनि यहाँ स्मरणीय हुन आउँछ। तर तीभन्दा यतिखेर चलिरहेको तेस्रो खाडी युद्धद्वारा सिर्जित वैश्विक ऊर्जा प्रणालीमा परेको वा दीर्घकालीन रूपमा पार्ने प्रभावमा विशेष अन्तर छ। सबैभन्दा साँघुरो स्थानमा करिब ३९ किलोमिटर चौडाई रहेको 'स्ट्रेट अफ हर्मुज' व्यापारिक जलमार्गबाट करिब २० प्रतिशत परिमाणमा वैश्विक तेल आपूर्तिको परिवहन हुने गर्दछ। भारतको परिप्रेक्ष्यमा कुल आवश्यकताको ८५ प्रतिशत तेल आयात मार्फत आपूर्ति हुनेगर्छ र सोको आधा हिस्सा अर्थात् करिब ४२ प्रतिशत तेल भारतले यसै नाकाबाट प्राप्त गर्छ। त्यसैगरी चीनले यही जलमार्गबाट आफ्नो कुल तेल आयातको करिब ४० प्रतिशत हिस्सा आयात गर्छ। यति महत्वपूर्ण जलमार्ग बन्द हुँदा उत्पन्न परिणामलाई न्यूनीकरण गर्न भारतले कूटनीतिक पहल लगायत विभिन्न उपाय अघि सारेको छ।

तेलका ट्याङ्करहरूले सहज रूपमा 'स्ट्रेट अफ हर्मुज' बाट निकास पाउन नसकेपछि र युद्ध जोखिमका कारण बीमा-लागतमा समेत उल्लेख्य वृद्धि हुन थालेको छ। यस्तो अवस्थामा जतिसुकै अवधिका लागि तेल र प्राकृतिक ग्यास भण्डारण गरेर राखिए तापनि युद्ध चाँडै रोकिने सम्भावना नदेखिँदा यसले ल्याउने भयावह असरबाट अर्थतन्त्रलाई सुरक्षित राख्न कसैले सक्ने अवस्था छैन। नेपालले आयात गर्ने जीवांश इन्धनमा आधारित

पेट्रोलियम पदार्थ भारतबाट नै प्राप्त गर्ने हुँदा पश्चिम एशियामा चलिरहेको युद्धले भारतीय ऊर्जा बजारमा पारेको प्रभाव नेपाललाई पनि चासोको विषय रहन्छ। 'स्ट्रेट अफ हर्मुज' मार्फत आउने तेल र ग्यासमा अवरोध पैदा हुँदा ऊर्जाको मूल्य वृद्धि मात्र नभई विभिन्न क्षेत्रमा आवश्यक पर्ने सोको परिमाणमा समेत कटौती गर्नुपर्ने परिस्थिति रहन्छ। यद्यपि प्रतिकूल भूराजनीतिक परिदृश्यका बावजुद भारतको उपयुक्त प्रबन्धका कारण त्यस्तो परिस्थिति हामीले समेत सामना गर्नु परिसकेको छैन।

संसारभर प्राकृतिक ग्यासको मुख्य आपूर्तिकर्ताका रूपमा रहेको कतार इन्जिनीको भौतिक संरचनामा आक्रमण भएपश्चात् विभिन्न करार सम्झौता अन्तर्गत यसले गरिरहेको ग्यास आपूर्तिमा समेत अवरोध आएको छ। यस अवस्थालाई उसले काबु बाहिरको परिस्थिति घोषणा गरिसकेको छ। यसको परिवहन मार्ग पनि 'स्ट्रेट अफ हर्मुज' नै भएकाले ग्यासको आपूर्ति उत्पादनका कारण मात्र नभई जलमार्ग अवरोधका कारण समेत अन्तर्राष्ट्रिय बजारमा हुन नसक्ने अवस्थाले भारत प्रभावित बनेको छ।

भारतले आर्थिक वर्ष २०२४/२५ मा तेल आयातमा १३७ अर्ब अमेरिकी डलर र प्राकृतिक

तथ्याङ्क अनुसार भारतको कुल विद्युत् जडित क्षमता ५ लाख २१ हजार मेगावाटमध्ये प्रमुख हिस्सा ४३.७७ प्रतिशत कोइलाको छ भने ३७.५१ प्रतिशत हिस्सा सौर्य तथा वायुले ओगटेको छ। तेल र ग्यासबाट उत्पादित विद्युत् करिब ४ प्रतिशत मात्र रहेको छ। ग्यासबाट उत्पादन हुने विद्युत्को हिस्सा अब कोइलामा आधारित विद्युत्ले पूरा गर्नुपर्दा भारतको कोइला आयात बढेको छ।

सामान्यतः गर्मी मौसममा भारतको विद्युत् मागमा वृद्धि हुने भए तापनि एलपीजीको मूल्य वृद्धिसँगै यसको सहज उपलब्धतामा पनि कठिनाई भित्रिएका कारण पश्चिम एशियामा युद्ध लम्बिँदै जाँदा त्यसले सिर्जना गर्ने ऊर्जा अनिश्चितताको कहर भारतीय भास्नाहरूसम्म पुग्नु स्वभाविकै हो। यस कहरबाट मुक्त हुन घरायसी ग्राहकहरू खाना पकाउने ग्यासको सट्टा विद्युत् चुलोतर्फ रूपान्तरण हुँदैछन् र त्यो अवस्था बजारमा इन्डक्सन हिटरको बिक्री चुलिएबाट समेत उजागर हुन्छ।

'इलेक्ट्रोम्याग्नेटिक हिटिङ'मा आधारित इन्डक्सन कुक-टप्सको बिक्री भारतमा पश्चिम एशियाको युद्धले ग्यास आपूर्ति श्रृंखला अवरुद्ध भएपश्चातका दिनहरूमा साविकको

पश्चिम एशियामा जारी युद्ध जस्ता भविष्यमा आडरहन सक्ने कुनै पनि भूराजनीतिक दृष्टिकोण प्रभावबाट जोगिँदै देशमा दिगो ऊर्जा सुरक्षा कायम गर्न सकिन्छ।

प्रबल अधिकारी

ग्यासमा १५.२ अर्ब अमेरिकी डलर खर्च गरेको तथ्याङ्क भारतीय साप्ताहिक पत्रिका 'इन्डिया टुडे' ले सार्वजनिक गरेको छ। तेलको मूल्य प्रति ब्यारल १० डलर बढ्दाको अवस्थामा भारतको तेल आयात मूल्य १० प्रतिशत वृद्धि हुन गई करिब १४ अर्ब अमेरिकी डलर अतिरिक्त भार पर्न जाने आकलन गरिएको छ। साथै लिक्विफाइड प्राकृतिक ग्यास 'एलएनजी' मा प्रति मेट्रिक मिलियन ब्रिटिस थर्मल युनिट १ डलर मात्र बढ्दाको अवस्थामा ग्यास आयात बापत ८ प्रतिशत रकम वृद्धि हुन गई वार्षिक करिब १.२ अर्ब अमेरिकी डलर खर्च बढ्न जाने अनुमान छ। यसका कारण भारतको आर्थिक वृद्धिमा नकारात्मक असर पर्न जाने देखिन्छ।

भारतले सरकार ऊर्जा संकटको व्यवस्थापन गर्न ग्यास खपतकर्ताहरूको प्राथमिकता निर्धारण गर्नुदेखि लिक्विफाइड पेट्रोलियम ग्यास 'एलपीजी' को उत्पादन बढाउन निर्देशन जारी गर्नेसम्मका प्रयास गरेको छ। यसका अतिरिक्त डिसेम्बर २०२५ सम्म भारतले रूबबाट आयात गरिरहेको तेलको हिस्सा ३१.५ प्रतिशत रहेकोमा जनवरी २०२६ मा आइपुग्दा सो परिमाण घटाउँदै लगेर करिब २०.५ प्रतिशतमा भाँरिसकेको थियो। अमेरिकी सरकारले पश्चिम एशियाको वर्तमान पृष्ठभूमिमा रूसी तेल खरिद गर्न ३० दिने अल्पकालीन छुट दिने घोषणा गरेकाले भारतले तत्कालका लागि यस अवसरको सदुपयोग गरी रूसी तेल पुनः खरिद गर्ने योजनालाई पनि कार्यान्वयनमा ल्याएको छ। केन्द्रीय विद्युत् प्राधिकरण समेतको

तुलनामा ३० गुणाभन्दा बढी अंकले वृद्धि भएको अमेजन स्रोतले जानकारी दिएको छ। यसर्थ जारी युद्धले भारतमा विद्युत् उत्पादन र खपत दुवैतर्फ 'नक-अन इफेक्ट' स्वरूप परिवर्तन निम्त्याएको पाइन्छ। युद्धको प्रभाव त छँदैछ। भारतीय विद्युत् बजारमा मौसमको प्रभाव पनि टड्कारो रूपमै देखिने गर्छ। यतिखेर भारतमा जतासुकै वर्षाको कारणले विद्युत् मूल्यमा चाप नपरेको भए तापनि पश्चिम एशियाको युद्ध लम्बिरहेमा तेल तथा ग्यासको मूल्य वृद्धि एवं आपूर्ति अवरोधले परीक्षण प्रभाव पारी विद्युत्को मूल्यमा समेत आगामी अप्रिलदेखि वृद्धि हुनसक्ने आकलन गरिएको छ।

सन् २०२६ को मनसुन यामका महिनाहरूमा 'एल निनो' नामक जलवायु प्रकोपले प्रवेश पाउने सम्भावना रहेको मौसम सम्बन्धी संस्थाहरूले जनाएका छन्। सोको प्रभावले भारतले तापक्रममा वृद्धि र न्यून वर्षाको सामना गर्नुपर्ने अवस्था आउन सक्छ। यसबाट जलविद्युत् उत्पादनमा कमी आउनका साथै विद्युत् मागमा थप वृद्धि हुन गई मूल्य बढ्न सक्छ। युद्धले ऊर्जा आपूर्ति श्रृंखलामा अवरोध पुऱ्याइरहेका बेला जलवायुजन्म प्रभावले विद्युत् उत्पादन एवं माग प्रणालीमा निम्त्याउने असहजता भारतका लागि मात्र नभएर नेपालका लागि समेत चासोको विषय हो।

नेपालले तेल र ग्यासको आपूर्ति वर्षभरि नै भारतबाट आयात मार्फत व्यवस्थापन गर्ने गर्छ। विद्युत् आयात र निर्यात पनि भारतसँगै गर्नुपर्ने बाध्यतात्मक अवस्था छ। नदी-प्रवाही जलविद्युत् आयोजनाहरूको बाहुल्य रहेको

बौकी तेश्रो पेजमा

तपाईंको आज

मेष

आर्थिक लाभको सम्भावना, पारिवारिक सहकार्यले ठूला काम सम्पन्न, नयाँ योजना प्रारम्भ गर्न अनुकूल समय हो।

वृष

व्यवसायमा मन्दी देखिए पनि साभेदारीमा गरिएको कामबाट फाइदा मिल्न सक्छ। मनोबल उच्च राख्नुहोस्।

मिथुन

प्रेम सम्बन्धमा सुधार आउनेछ। मित्रहरूसँगको सहकार्यबाट फाइदा हुनेछ। पढाइलेखाइमा मन जानेछ।

कर्कट

घरपरिवारमा सानो मतभेद आउन सक्छ। भावनामा बग्नुभन्दा यथार्थमा टिकेर निर्णय लिनु उपयुक्त हुन्छ।

सिंह

यात्राको योग देखिन्छ। शुभ सूचना प्राप्त हुनेछ। सम्मान प्राप्त हुने सम्भावना पनि देखिएको छ।

कन्य

सञ्चारमा सुधार हुनेछ। आर्थिक विषयमा सतर्क र हनुहोस्। परिश्रम अनुसार उपलब्धि पाउनुहुनेछ।

तुला

पारिवारिक वातावरण सुखद रहला। नयाँ व्यक्तिगतको भेटले भविष्यमा फाइदा दिन सक्छ।

वृश्चिक

श्रम अनुसार फल पाइने समय हो। बोली र व्यवहारमा संयमता अपनाउनु लाभदायक हुनेछ।

धनु

सृजनात्मक काममा रुचि बढ्नेछ। पुराना समस्याको समाधान हुने सम्भावना छ। आत्मबल उच्च रहन्छ।

मकर

नयाँ योजनाको प्रारम्भका लागि अनुकूल समय हो। अरुको कुरामा ध्यान नदिई आफ्ना लक्ष्यमा केन्द्रित हुनुहोस्।

कुम्भ

पुराना साथी भेटिने सम्भावना छ। नयाँ काममा हात हाल्नुअघि अनुसन्धान गर्नु उचित हुनेछ।

मीन

स्वास्थ्यमा सामान्य कमजोरी देखिन सक्छ। सामाजिक काममा संलग्न हुने अवसर आउन सक्छ।

पश्चिम एशियाको युद्ध,

नेपालको विद्युत् उत्पादन प्रणालीबाट वर्षायाममा स्वदेशी खपतलाई आवश्यक पर्नेभन्दा बढी परिमाणमा विद्युत् उत्पादन हुन्छ। बर्खाभा करिब १२०० मेगावाट विद्युत् निर्यात गर्न परिरेको छ।

त्यसको विपरित, सुख्खायाममा खोलानालामा पानीको बहाव घट्न गई स्वदेशी विद्युत् उत्पादनमा कमी आउने भएकाले नेपालले भारतबाट कुल विद्युत् मागको करिब एकतिहाइ आयात गर्नुपर्ने बाध्यता छ। गत आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा नेपालले भारतबाट करिब १३ अर्ब नेपाली रुपैयाँ बराबरको १६८ अर्ब युनिट विद्युत् आयात गरेको थियो भने भारत र बंगलादेशमा गरी करिब १७५ अर्ब नेपाली रुपैयाँ बराबरको २३८ अर्ब युनिट विद्युत् निर्यात गरेको थियो। निजी क्षेत्रबाट थप जलविद्युत् आयोजनाहरू राष्ट्रिय प्रिडमा जोडिएकाले र बंगलादेशमा यसै आर्थिक वर्षबाट पूर्ण निर्यात हुन थालेकाले नेपालले चालु आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा गत वर्षभन्दा करिब २.५ गुणा बढी रकमको विद्युत् निर्यात गरेको छ।

यस्तो अवस्थामा नेपालको ऊर्जा परिदृश्यको नियति भारतीय बजारसँग प्रत्यक्ष वा परोक्ष दुवै किसिमले जोडिएको छ। नेपालको ऊर्जा आयातको आँकडा उपर ध्यान केन्द्रित गर्नुअघि पश्चिम एशियाको द्वन्द्वले भारतमा सिर्जित खाना पकाउने ग्यास एलपीजीको अवस्थाका बारे सानो चर्चा गर्नु जायज होला।

भारतमा प्रति दिन करिब ९३ हजार मेट्रिक टन एलपीजी खपत हुन्छ। जबकि नेपालमा प्रति दिन करिब १५०० मेट्रिक टन मात्र रहेको छ। भारतले वार्षिक करिब ३ करोड १० लाख मेट्रिक टन ग्यासको आवश्यकता मध्ये ६० प्रतिशत हिस्सा आयातबाट पूरा गर्ने गर्छ। कुल आयातको ९० प्रतिशत अर्थात् करिब १ करोड ७० लाख मेट्रिक टन एलपीजी स्ट्रेट अफ हर्मुज बाटै आउने गर्छ।

उक्त जलमार्गबाट छिटफुट परिवहन बाहेक परिवहन हुन नसकिरहेको अवस्थाले भारतको ऊर्जा आपूर्ति श्रृंखलामा असर परेको छ। केही दिनअघि दुईवटा तेलवाहक भारतीय ट्याङ्करहरू 'शिवालिक' र 'नन्दा देवी' भारत सरकारको कूटनीतिक पहलका कारण सुरक्षित रूपमा उक्त जलमार्ग पार गरे। एक दिनको फरकमा ती दुई जहाज भारतमा आइपुग्दा अपूर्व खुसीको माहोल नै छायो। ग्यास आपूर्तिको बारे नडराउन भारत सरकारले आह्वान गर्दागर्दै उपभोक्ताहरू त्रसित भएका कारण एलपीजी सिलिन्डर करिब ४ गुणा महँगो मूल्यसम्ममा कालो बजारी भइरहेको सञ्चारमाध्यमहरूले जनाएका छन्।

नेपालको ऊर्जा खपतको मिश्रण हेर्दा कुल खपतको करिब २६ प्रतिशत

हिस्सा जीवाश्म-इन्धनमा आधारित रहेको पाइन्छ, जो नेपालले आयातबाटै आपूर्ति गर्नुपर्छ। आर्थिक वर्ष २०२४/२५ को नेपाल आयल निगमको तथ्याङ्क हेर्दा नेपालले भारतबाट ३ खर्ब ५६ अर्ब ७२ करोड रुपैयाँको पेट्रोलियम पदार्थ आयात गरेको देखिन्छ। यसको करिब १५ प्रतिशत हिस्सा एलपीजीको रहेको छ। नेपालको वार्षिक पेट्रोलियम खपत करिब ३० लाख मेट्रिक टनसँग तुलना गर्दा भारतको दिल्लीको खपत करिब त्यसैको बराबर छ। सीमावर्ती भारतीय राज्यहरू बिहार र उत्तरप्रदेशमा नेपालको तुलनामा क्रमशः करिब दुई गुणा र ६ गुणा पेट्रोलियम पदार्थ खपत हुने गर्छ।

नेपालका ६६.७ लाख घरपरिवारमध्ये ४४.३ प्रतिशतले पकाउनका लागि एलपीजी प्रयोग गर्दछन्। नेपालको मासिक एलपीजी खपत करिब ४५ देखि ४६ हजार मेट्रिक टन छ। भारतबाट हुने आपूर्ति कमी भएको छैन। तर नेपाली उपभोक्ताले पनि अनिश्चिततालाई मध्यनजर गर्दै बढी इन्धन किनेर राखेको देखिन्छ।

विषयको गाम्भीर्यलाई हेर्दा सरकारको नियमन, व्यवस्थापन, सुपरीवेक्षण र पारदर्शिता सहितको नियमित बजार विश्लेषणको ठूलो महत्व छ। जेन-जी आन्दोलनपछिको नयाँ जनादेशबाट बन्ने नयाँ सरकारप्रति जनताका आशा-अपेक्षा चाडका चाड छन् भन्दा अतिशयोक्ति नहोला। तर देशमा उपलब्ध स्रोत, साधन सीमित छन्। नेपाल फाइनेन्सियल एक्सन टास्क फोर्सको 'ग्रे लिस्ट'मा रहेकाले वैदेशिक लगानी भित्रिने सम्बन्धमा धेरै आशावादी हुन सकिन्छ। नेपालमा अन्तर्राष्ट्रिय वित्तीय कारोबारहरू उच्च जोखिमयुक्त भई 'ट्रान्जएक्सन कस्ट' पनि उच्च रहन्छ। यस्तो समयमा ऊर्जा मूल्य वृद्धिको असर समेत अर्थतन्त्रले बोक्नुपर्ने अवस्था छ। त्यसो हुँदा नयाँ सरकारले जनतालाई दैनिक जीवनस्तरका बारेमा नै विश्वास दिलाउने काम पहिले गर्न सक्नुपर्छ।

वैश्विक ऊर्जा आपूर्ति श्रृंखलामा परेको संकटले ऊर्जा मूल्य आकासिँदा उत्पन्न मुद्रास्फीति, राष्ट्रिय मुद्राको अवमूल्यन, खुद व्यापार घाटामा वृद्धि र सञ्चित विदेशी मुद्रामा संकुचन जस्ता असर देखिन सक्नेछन्। त्यसले राष्ट्रिय अर्थतन्त्रमा भारी चाप पैदा गर्छ। पश्चिम एशियाको युद्ध लम्बिँदै धेरै पेट्रोलियम पदार्थको आयातमा धेरै पैसा खर्चनुपर्ने हुन्छ। नेपालको जीडीपीको ६.७८ प्रतिशत बराबरको रकम पेट्रोलियम आयातमा खर्च हुन्छ। नेपालको कुल रेमिट्यान्समध्ये ४१ प्रतिशत खाडी देशका कामदारहरूबाट प्राप्त भइरहेको छ। युद्धका कारण रेमिट्यान्समा आउन सक्ने गिरावटले नेपालको अर्थतन्त्रमा थप कठिनाइ निम्त्याउने खतरा छ। त्यसतर्फ समेत सरकार र मूलतः नेपाल राष्ट्र बैंक

अग्रिम तयारीमा रहनुपर्ने आवश्यकतालाई नजरअन्दाज गर्न सकिन्छ। सरकारले पेट्रोलियम पदार्थको परनिर्भरता कम गर्न विद्युतीय सवारी साधन र विद्युतीय चुल्लोको प्रयोगमा प्रोत्साहनमुखी नीतिगत व्यवस्था एवम् उपभोक्ता सचेतना कार्यक्रमका साथै स्तरीय र भरपर्दो विद्युतका लागि वितरण प्रणालीको 'हार्ड इन्फ्रा' सुधार सहितको विस्तृत कार्ययोजना तयानुपर्ने देखिन्छ।

प्रतिनिधिसभा निर्वाचनमा भन्डै दुईतिहाइ बहुमत हासिल गरी सरकार बनाउने अवसर प्राप्त गरेको राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टीको १०० बुँदे चुनावी वाचापत्र २०८२ को अध्ययन गर्दा ऊर्जा सुरक्षाको प्रत्याभूति र स्वच्छ ऊर्जा स्मार्टरण स्पष्ट रूपमा उल्लेख भएको देखिन्छ। तर समग्रतामा वाचापत्रमा त्यसको मर्म र कर्म अन्तर्गत रहेको नै देखिन्छ। पश्चिम एशियामा युद्ध छिपिँदै जाँदा नेपालको ऊर्जा सुरक्षा र समग्र अर्थतन्त्रमा पर्ने जाने असर, गर्नुपर्ने तयारी र अपनानुपर्ने सावधानीका विषयमा नयाँ सरकारले तत्काल पहलकदमी लिनुपर्ने हुन्छ। यसका लागि एकातर्फ आन्तरिक रूपमै रणनीतिक खाका कोर्दै राजनीतिक बहस लगायत सक्रियतामा सरकार अघि बढ्नुपर्छ।

अर्कोतर्फ, राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टीको वाचापत्रमा ऊर्जा निर्यात प्रवर्धन गर्न छिमेकी मुलुक भारत र बंगलादेशसँग ऊर्जा कूटनीतिक अवलम्बन गर्ने संकल्प पनि गरिएको छ। यसले सतारूढ दलले ऊर्जा कूटनीतिको महत्वलाई हृदयङ्गम गरी द्विपक्षीय तथा क्षेत्रीय सहकार्यको सुदृढीकरण गर्ने सकारात्मक सन्देश छिमेकी मुलुकहरूलाई प्रवाह गरेको बुझ्न सकिन्छ। नयाँ सरकारले ऊर्जा क्षेत्रको सहकार्य अन्तर्गत विद्युतलाई मात्र हेल्न, डिजल, पेट्रोल, ग्यास जस्ता जीवाश्म-ऊर्जासमेत दीर्घकालीन सहकार्यको प्राथम्यता आवद्ध गर्न जरुरी छ।

दुई भारतीय जहाज तेल बोकेर स्ट्रेट अफ हर्मुजको बाटोहुँदै भारत आइपुग्नुले भारतको उच्च कूटनीतिक क्षमता प्रदर्शन गरेको छ। छिमेकी पहिला (नेबरहुड फफ्ट) नीति अंगीकार गरेको भारतको मोदी सरकारसँग नेपालको नयाँ सरकारले कूटनीतिक पहल अघि बढाएमा विद्युत् ऊर्जा व्यापार, भूराजनीतिक असहजताका बाबजुद पेट्रोलियम पदार्थको आयातमा निरन्तरता, पञ्चेश्वर बहुउद्देश्यीय आयोजना निर्माणमा सहमति लगायत विषयमा सफलता प्राप्त गर्ने सम्भावना रहन्छ। नेपालका लागि पूर्व भारतीय राजदूत रजित रायले 'इन्डिया टुडे'मा प्रकाशित एक लेखमा सन् १९५० को नेपाल-भारत सन्धि र सीमा विवाद जस्ता राजनीतिक विषयहरूमा समेत छलफल शुरु हुनसक्ने तर पञ्चेश्वर आयोजना पनि छिटो कार्यान्वयन गर्न आवश्यक रहेको उल्लेख गरेका छन्।

विकास साभने दारी तथा कनेक्टिभिटी कार्यक्रमहरूलाई सुदृढीकरण बनाउन नेपाल-भारत संयुक्त आयोगको बैठक चाँडै बोलाउने उपाय उनले सुझाएका छन्। दुई देशका विदेश मन्त्रीहरूले सहअध्यक्षता गर्ने उक्त आयोगको सातौँ बैठक सन् २०२४ को जनवरी महिनामा नेपालमा सम्पन्न भए पश्चात् अर्को बैठक बसेको छैन। यस परिप्रेक्ष्यमा नेपालले वर्षायाममा जगेडा विद्युत् निर्यात गर्नुपर्ने र सुख्खायाममा भारतबाट विद्युत् आयात गर्नुपर्ने

अवस्थालाई सम्बोधन गर्न ऊर्जा क्षेत्रको सहकार्य स्वस्म 'इनर्जी बैकिङ' लगायत द्विपक्षीय सरोकारका विषयहरूमा सहमति जुटाउन नेपालको नयाँ सरकारलाई संयुक्त आयोगको बैठक एक उपयुक्त अवसर सावित हुन सक्छ।

'इनर्जी बैकिङ' मा भारतसँग सहमति जुटाउन देशका लागि तत्कालैबाट ऊर्जा सुरक्षामा ठूलो उपलब्धि मिलेको छ। किनभने नेपालमा जलाशययुक्त जलविद्युत् वा बहुउद्देश्यीय आयोजनाहरू निर्माण हुन अर्को आठ-दश वर्ष लाग्ने अवस्था छ। ऊर्जा सुरक्षालाई नै मध्यनजर गरी हाल निर्माणाधीन अवस्थामा रहेका र भविष्यमा निर्माण चरणमा प्रवेश गर्ने 'रन-अफ-रिभर' तथा 'पिकिङ रन-अफ-रिभर' जलविद्युत् आयोजनाहरूलाई सरकारले थप प्राथिकता प्रदान गरी सम्पन्न हुने सुनिश्चितता प्रदान गर्न सक्छ।

निर्माण वर्ष पनि कम लाग्ने भएकाले निजी क्षेत्रका त्यस्ता आयोजनाहरूलाई परेका समस्याहरूमा सरकारले नीतिगत सहजीकरण गरेमा र सौर्य विद्युत् आयोजनाहरू तथा सौर्य विद्युत् भण्डारण प्रणालीका लागि प्रोत्साहित गर्ने नीति तयारमा नेपाल विद्युत् ऊर्जामा चाँडै आत्मनिर्भर हुन सक्छ। स्वच्छ ऊर्जा स्मार्टरणको समयबद्ध योजना र रणनीति बनाई जीवाश्म इन्धनमा आधारित पेट्रोलियम ऊर्जाको आयातलाई जलविद्युत् तथा सौर्य विद्युत् भण्डारण प्रणालीका लागि आत्मनिर्भरतामुखी ऊर्जा सुरक्षालाई सरकारले प्रमुख लक्ष्यका साथ अघि बढाउन जरुरी छ। यसबाट पश्चिम एशियामा जारी युद्ध जस्ता भविष्यमा आइरहन सक्ने कुनै पनि भूराजनीतिक द्वन्द्व र तिनीहरूको प्रभावबाट जोगिँदै देशमा दीर्घकालीन रणनीति अन्तर्गत दिगो ऊर्जा सुरक्षा कायम गर्न सकिनेछ। अनलाइनखबरबाट (लेखक नेपाल विद्युत् प्राधिकरणका पूर्व उपकार्यकारी निदेशक तथा वरिष्ठ ऊर्जा विज्ञ हुन्।)

प्रि-मनसुन : चैते

कुल क्षेत्रफल १४ लाख २० हजार ६३६ हेक्टर क्षेत्रफल रहेको थियो। चालु आवमा ३.८ प्रतिशतले घटेर १३ लाख ७६ हजार ८७२ हेक्टर क्षेत्रफल कायम रहेको मन्त्रालयको अनुमान छ। यसैगरी आव २०८१/८२ मा ५९ लाख ५५ हजार ४७६ मेट्रिकटन उत्पादन भएकोमा चालु आव ४.२० प्रतिशतले कमी भई ५७ लाख पाँच हजार १२६ मेट्रिकटन उत्पादन भएको मन्त्रालयको तथ्याङ्कमा उल्लेख छ। यसैगरी उत्पादकत्व गत आव मा ४.१९ मेट्रिकटन प्रति हेक्टर रहेकोमा आव २०८२/८३ मा उत्पादकत्व १.९६ प्रतिशतले घटेर ४.१४ मेट्रिक टन प्रति हेक्टर हुन पुगेको छ।

उत्पादन घट्नुका कारणहरू
मन्त्रालयको प्रवक्ता पण्डितका अनुसार धान बालीको क्षेत्रफलमा कमी आउनुमा मुख्यगरी पहाडी क्षेत्रमा देखिएको बसाइसराइ, युवाहरूको विदेश प्रतिको आकर्षण एवं फलफूल तथा नगदेबालीको क्षेत्रफलमा भएको वृद्धि छन् भने तराई एवं सहरी क्षेत्रमा वृद्धि भइरहेको अप्रवासन, जमिनको औद्योगिक एवं अन्य भौतिक पूर्वाधार निर्माणमा प्रयोग जस्ता कारणले धानबालीको क्षेत्रफलमा केही कमी आएको छ। "यसैगरी मधेश प्रदेशमा विशेष गरी धान लगाउने समयमा परेको खडेरीका कारण धान लगाएको क्षेत्रफलमा कमी आई धानको क्षेत्रफल घटेको हुँदा समग्रमा धान बालीको क्षेत्रफलमा कमी आएको हो, उहाँले भन्नुभयो, "यस आर्थिक वर्षमा उन्नत बीउविजन र मलखादको पर्याप्त उपलब्धता हुँदा हुँदै प्रतिकूल मौसमका कारण उत्पादकत्वमा केही कमी आएको छ। धान बालीको क्षेत्रफल र उत्पादकत्वमा कमी भएका कारण चालु आवमा समग्र धान उत्पादनमा कमी आएको छ।"

मङ्गलबार हावाहुरीसहित भारी वर्षाको सम्भावना
देशका विभिन्न भागमा मङ्गलबार मेघगर्जन, चट्याङ र हावाहुरीसहित मध्यमदेखि भारी वर्षाको सम्भावना रहेको जल तथा मौसम

विज्ञान विभागले जनाएको छ। मौसमविद् रोजन लामिछानेका अनुसार हाल नेपालमा पश्चिमी वायु, स्थानीय वायुको आंशिक प्रभावका साथै पूर्वी भू-भाग नजिक रहेको न्यून चापीय क्षेत्रको असर देखिएको छ। लामिछानेले आज सोमबार देशका पहाडी तथा बढली रहनेछ भने तराई क्षेत्रमा आंशिक बढली रहने बताउनुभएको छ। कोशी, बागमती र गण्डकी प्रदेशका पहाडी तथा हिमाली क्षेत्रमा केही स्थानमा तथा मधेश प्रदेशसहित अन्य प्रदेशका एक-दुई स्थानमा मेघगर्जन र चट्याङसहित वर्षा तथा हिमपातको सम्भावना रहेको छ।

"आज राति पनि लुम्बिनी, कर्णाली र सुदूरपश्चिम प्रदेशका पहाडी तथा हिमाली भू-भागमा सामान्यदेखि पूर्ण बढली रहनेछ भने तराई क्षेत्रमा आंशिक बढली रहने बताउनुभएको छ। कोशी, बागमती, गण्डकी, कर्णाली र सुदूरपश्चिम प्रदेशका केही स्थानमा हल्का वर्षा तथा हिमपातको सम्भावना रहेको छ", उहाँले भन्नुभयो, "मंगलबार दिउँसो कोशी र मधेश प्रदेशसहित देशका अधिकांश पहाडी तथा हिमाली क्षेत्रमा बढली रहनेछ। कोशी प्रदेशलगायत देशका विभिन्न स्थानमा मेघगर्जन, चट्याङ, हावाहुरी तथा असिनासहित मध्यम वर्षा हुने सम्भावना रहेको छ।"

मंगलबार राति भने हिमाली क्षेत्रमा सामान्य बढली, पहाडी क्षेत्रमा आंशिक बढली र तराई क्षेत्रमा मौसम मुख्यतया सफा रहनेछ। कोशी, बागमती, गण्डकी र कर्णाली प्रदेशका हिमाली क्षेत्रमा एक-दुई स्थानमा हल्का वर्षा तथा हिमपात हुन सक्नेछ। त्यसैगरी बुधबार देशभर आंशिकदेखि सामान्य बढली रहनेछ। कोशी, बागमती, गण्डकी, कर्णाली र सुदूरपश्चिम प्रदेशका पहाडी तथा हिमाली क्षेत्रमा मेघगर्जनसहित मध्यम वर्षा तथा हिमपातको सम्भावना रहेको विभागले जनाएको छ। विभागले मेघगर्जन, चट्याङ, हावाहुरी र असिनाबाट सतर्क रहन सर्वसाधारणलाई आग्रह गरेको छ। रासस

मिल्नुड पोलिक्लिनिक प्रा.लि.
व्यास नगरपालिका-२, दमौली तनहुँ
फोन : ०६५-५६४५७८, ५८६६०६२४६५, ५८६६०८०८७२, ५८०३४५७५७८

हाम्रा उपलब्ध सेवाहरू :

- १) भिडियो एक्सरे
- २) आधुनिक प्रयोगशाला सेवा (रगत, दिशा, पिसाव, विर्य, खकार तथा Whole body test पनि गरिन्छ)
- ३) इ.सि.जी. सेवा, मुटुको जाँच, ४) इको (ECHO) गंगालाल हस्पिटलका डा.द्वारा मुटुको भिडियो एक्सरे गरिन्छ
- ५) माइजर अपरेसन सेवा तथा फ्लास्टर, ड्रेसिङ्ग, स्टेचिङ्ग आदी सेवा,
- ६) नेबुलाइजर सेवा, ७) किशोर किशोरीहरूलाई यौन तथा प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धी नि:शुल्क परामर्श सेवा, ८) परिवार नियोजनका अस्थायी स्वास्थ्य सेवा तथा सुविधा
- ९) गुणस्तरीय फार्मसी सेवा

शुक्लागण्डकी नगरपालिका धरन्तशा शाखाको लागि सधियाराका नाममा जारी गरिएको सूचना

गण्डकी प्रदेश तनहुँ जिल्ला शुक्लागण्डकी नगरपालिकाको तपसिलमा उल्लेखित व्यक्तिको आफ्नो नाउँमा दर्ता भएको कित्तामा तपसिलमा उल्लेखित विवरण अनुसारको नयाँ घर निर्माणको लागि यस कार्यालयमा नक्सा पेश भई १५ दिने सन्धि सर्पनको सूचना समेत जारी भई फिन्ड सर्जिमिनको लागि जाँदा तल उल्लेखित विवरण अनुसारको तपाईं उपस्थित नभएकाले यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ। यो सूचना प्रकाशित भएको मितिले १५ (पन्ध्र) दिन भित्र जग्गामा हकभोग पुग्ने आवश्यक सबुद प्रमाण सहित आफ्नो दाबी खुलेको उजुरी निवेदन यस कार्यालयमा दिनुहोला। अन्यथा नियम अनुसार गरिनेछ भनी पुनः यो सूचना जारी गरिएको छ। म्याद नाघी आएको उजुरीमा कुनै कारवाही हुने छैन।

तपसिल

सि. नं.	नक्शा दरखास्तवालाको नाम ठेगाना	जग्गाको विवरण	१५ दिने सूचना मिति	घरको किसिम	उपस्थित नहुने सधियारको नाम
१	विष्णुमाया थापा, शुक्लागण्डकी-२, तनहुँ	शुक्लागण्डकी-२, (साविक उदेनढुंगा-२/ब) तनहुँ, कि.नं. ३१३ (०-४-१-१)	२०८२/१२/१६	RCC	पश्चिम तर्फ: कि.नं. ३३३

"आर्थिक, सामाजिक, खेलकूदको विकास, कृषि तथा पर्यटनको प्रवर्द्धन, शुक्लागण्डकी महोत्सव कला, सिप र संस्कृतिको संरक्षण"

पाचौँ शुक्लागण्डकी महोत्सव-२०८२

२०८२ चैत्र ६ गते देखि चैत्र १७ गते सम्म

स्थान: शु.न.पा.५, बेलचौतारा, तनहुँ (मानुभक्त क्याम्पस)

महोत्सवका मुख्य आकर्षणहरू

- मल्लिबला प्रतियोगिता
- रत्यौली प्रतियोगिता
- सुल्ला टिकटक/रिल्स प्रतियोगिता
- विद्यालय स्तरीय नृत्य प्रतियोगिता
- लाईम कन्सर्ट
- विविध सांस्कृतिक कार्यक्रम

आयोजक: शुक्लागण्डकी नगर उद्योग वाणिज्य संघ, संरक्षक: शुक्लागण्डकी नगरपालिका

सम्पर्क नं.: ०६५-५९१०५६, ६८५६०००५६

सह-आयोजक: शुक्लागण्डकी नगर उद्योग वाणिज्य संघ, महिला उद्योग समिति, तथा स्वयंसेवक संघ, स्वयंसेवक संघ, स्वयंसेवक संघ, स्वयंसेवक संघ

डिभिजन वन कार्यालय तनहुँको अनुरोध

- वन र वन्यजन्तुहरू हाम्रा अमूल्य सम्पत्ती हुन, यिनीहरूको संरक्षण र सम्बर्द्धन गर्नु हामी सबैको कर्तव्य हो।
- वन्यजन्तुको चोरी शिकारी, वन पैदावारको चोरीकटानी र ओसारपसार, वन क्षेत्रमा अतिक्रमण जस्ता कार्यहरू गर्नु गराउनु हुँदैन। यस्ता कार्यहरू गरे गराएमा वन ऐन, २०७६ र राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण ऐन, २०२९ अनुसार वन सम्बन्धी कसुर/अपराध गरेको मानिन्छ। वन तथा वन्यजन्तु सम्बन्धी कसुर/अपराधहरू फौजदारी अभियोग हो।

तसर्थ,

- कुनै पनि वन्यजन्तु मार्ने, शिकार गर्ने, वन्यजन्तुको अङ्ग ओसारपसार गर्ने, बिना इजाजत काट, दाउरा, जडीबुटी लगायतका अन्य वन पैदावारहरू समेतको संकलन र ओसार पसार गर्ने तथा वन क्षेत्रको जग्गा अतिक्रमण गर्ने जस्ता कार्यहरू नगरौं नगराऔं।
- वन तथा वन्यजन्तुको संरक्षणमा सहभागी बनी असल नागरिकको भूमिका निर्वाह गरौं
- वन सम्बन्धी अपराध हुन लागेको, भईरहेको थाहा पाएमा/देखेमा नजिकको डिभिजन वन कार्यालय, सबै डिभिजन वन कार्यालयहरू तथा प्रहरी कार्यालयहरूमा खबर गरौं।

डिभिजन वन कार्यालय
दमौली, तनहुँ । फोन : ०६५-५६३९३५

एआई प्रतिदिमा आधारित एक्स-रे शिविर, एक जनामा क्षयरोग पुष्टि

तनहुँको भिमाद नगरपालिकाअन्तर्गत किहु स्वास्थ्य चौकीमा एआई प्रतिदिमा आधारित छातीको एक्स-रे परीक्षण शिविर सञ्चालन गरिएको छ । नगरपालिकाको स्वास्थ्य शाखाद्वारा सञ्चालन उक्त शिविरमा लक्षित समूहका १५२ जनाले सेवा लिएका छन् । परीक्षणका क्रममा एक जनामा क्षयरोग (टीबी) पोजिटिभ पुष्टि भएको स्वास्थ्य शाखाले जनाएको छ ।

त्यसैगरी, आठ जना शंकास्पद बिरामीहरूको खकार नमुना थप परीक्षणका लागि पोखरास्थित प्रादेशिक रोग नियन्त्रण केन्द्र पठाइएको छ । स्वास्थ्यकर्मीहरूका अनुसार आधुनिक एआई प्रतिदिमा प्रयोगबाट छातीसम्बन्धी रोग, विशेषगरी क्षयरोगको प्रारम्भिक पहिचान गर्न सहज भएको छ । यसले समुदायमा रोग नियन्त्रण तथा समयमै उपचारमा महत्वपूर्ण योगदान पुऱ्याउने विश्वास लिइएको छ ।

भिमाद नगरपालिकाले समुदायको स्वास्थ्य सुरक्षालाई प्राथमिकतामा राख्दै यस्ता प्रविधिमैत्री कार्यक्रमहरू आगामी दिनमा पनि निरन्तर सञ्चालन गर्ने जनाएको छ । यसैबीच, लामो समयसम्म खोकी लाग्ने, ज्वरो आउने, तौल घट्ने जस्ता लक्षण देखिएमा ढिलाइ नगरी नजिकको स्वास्थ्य संस्थामा परीक्षण गराउन स्वास्थ्य शाखाले सर्वसाधारणलाई आग्रह गरेको छ ।

बाँदर नियन्त्रणमा जनप्रतिनिधिका वाचा

राजाराम कार्की/काठमाडौं

पछिल्ला वर्षमा कृषकका लागि सबैभन्दा ठूलो समस्या वन्यजन्तु, विशेषगरी बाँदरको आतङ्कक देखिएको छ । बाँदरले बाली नष्ट गर्दा कृषकहरू अत्यन्त चिन्तित भएका छन् । किसानले खेती लगाउने बेलामा उन्नत बीउवीजन, मल खाद्य सिँचाइ र कृषि श्रमिकको अभाव वर्षौंदेखि व्यहोर्दै आएका छन् । बल्लतल्ल खेती लगायो हावाहुरी, बाढीपहिरो, अतिवृष्टि-अनावृष्टिबाट अन्नपात जोगाउने गाह्रो छ । जब अन्न भित्र्याउने समय आउँछ तब बाँदरको आतङ्कक हुन्छ । त्यसैले एकथर किसान कृषि पेसा नै छोड्ने मनस्थितिमा छन् भने अर्का थरि कृषकहरू गाउँ छोड्न बाध्य छन् ।

बढ्दो बाँदर आतङ्कले भोजपुरको मानेभञ्ज्याङ र रामप्रसाद गाउँपालिका-५ का कृषक गाउँ छोडेर बसाइँ सरेका छन् भने केहीले खेती नै गर्न छोडेकाले खेतबारी बाँधेको बताएका छन् । काभ्रेलाञ्चोक, सिन्धुपाल्चोक, धादिङ, नुवाकोट, बागलुङ र पर्वत जिल्लामा बाँदर आतङ्कले केही गाँउका किसानको पूरै बाली नष्ट पारिदिएको त्यहाँका किसानले विभिन्न गुनासो गरेका छन् ।

त्यसैगरी पछिल्लो समय ललितपुर, दोलखा, गोरखा, रामेछाप, मकवानपुर, पाल्पा, स्याङ्जा, कास्की, तनहुँ, लमजुङ, इलाम, धनकुटा भोजपुर, गुल्मी, र अर्घाखाँचीमा बाँदर आतङ्क बढ्दै गएको छ । कृषि तथा

पशुपन्छी विकास मन्त्रालयसँग बाँदर आतङ्ककै कारण कति क्षेत्रफल जमिन बाँधो छ भन्ने यकिन तथ्याङ्क छैन । तर राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयका अनुसार लामो समयदेखि कृषियोग्य जमिन घटिरहेको छ । विसं २०६८ को कृषि गणनामा २५ लाख २५ हजार ६३९ हेक्टर र त्यसको १० वर्षपछि अर्थात् विसं २०७८ को कृषि गणनामा आइपुग्दा भन्दा तीन लाख

विभिन्न बाली तथा फलफूलहरू लगाएर जीवन गुजारा गर्ने किसानको श्रमलाई सम्मान गर्न सकिने भन्ने कृषिको स्वनिर्भरतामा धक्का पुग्ने देखिन्छ । भन्सार विभागको आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को फागुन मसान्तको तथ्याङ्कअनुसार नेपालले भन्दा मासिक रु दुई अर्बभन्दा माथिको खाद्यान्न आयात गर्दै आएको छ । बिहानदेखि बेलुकासम्म

पाइँदैन । जङ्गलमा पाइने पानीको स्रोतमा नागरिकको सिधा पहुँच स्थापित भएको छ । वन्यजन्तु वैज्ञानिक प्रा डा मुकेशकुमार चालिसे प्रकृतिमा रमाइरहेका बाँदरलाई विभिन्न स्वादिला खानेकुरा दिएका कारण लखेटदा वन जान मान्दैनन् भन्नुहुन्छ । बाँदरलाई घनाजङ्गल जहाँ कन्दमूल सजिलै पाइन्छ, त्यहाँ स्थान्तरण र मानव बस्तीलाई

वनबाट टाढा राख्नुपर्ने उहाँको सुझाव छ । भिँगाडी सामुदायिक वन उपभोक्त समिति भक्तपुरका प्रतिनिधि रामकुमार कार्की समितिले बाँदर संरक्षणका लागि वनमा याम अनुसारका फलफूलका बिरुवा लगाउने योजना बनाउनुपर्ने बताउनुहुन्छ । छिमेकी मुलुक भारतको हिमाञ्चल, उत्तराखण्ड र दिल्लीमा बाँदरको संख्या घटाउन

बाँदरलाई बाँधो (बन्ध्याकरण) गर्ने योजनालाई प्रमुख रूपमा अधि सारेको पाइन्छ । नेपालमा सरकारले बाँदरको संख्या घटाउने कुनै वैज्ञानिक उपाय अवलम्बन गरेको पाइँदैन ।

विसं २०८१ माघ २३ गते प्रतिनिधिसभाअन्तर्गत कृषि, सहकारी तथा प्राकृतिक स्रोत समितिको बैठकमा विज्ञहरूले बाँदरको बन्ध्याकरणका लागि आवश्यक कानून बनाइदिन सुझाव दिएका थिए । नेपालमा बाँदरको आधिकारिक गणना भएको छैन । रासस

हेक्टर जमिन घटन गइ २२ लाख १८ हजार ४१० हेक्टर जमिन खेतीयोग्यमा खुम्चिएको उल्लेख छ । अन्नबाली नै जो गाउन सकिने भन्ने खाद्य सम्प्रभुता संविधानमा मात्र सीमित हुन बेर लाग्दैन । नेपालको संविधान भाग (३) को धारा ३६ को उपधारा (२) ले प्रत्येक नागरिकलाई खाद्यवस्तुको अभावमा जीवन जोखिममा पर्ने अवस्थाबाट सुरक्षित हुने तथा उपधारा (३) ले प्रत्येक नागरिकलाई कानून बमोजिम खाद्य सम्प्रभुताको हक हुनेछ भनी उल्लेख गरेको छ ।

मकै, कोदो, धान, गहुँलगायत

खेतबारीमा काम गरेर लगाएको बाली क्षण भरमा बाँदरले नष्ट गरिदिने किसानलाई रिस उठ्नु स्वाभाविकै हो । तर, कानूनले बाँदर मार्न रोक लगाएको छ । नेपालको वन्यजन्तु संरक्षण ऐन २०७१ ले बाँदरलाई मार्ने वा हानी नोक्सानी गर्नेलाई रु २५ हजारदेखि रु ५० हजारसम्म जरिवाना र ६ महिनादेखि तीन वर्षसम्म कैद हुन सक्ने उल्लेख छ ।

बाँदरको संख्या बढ्नुको मुख्य कारण वन विनाश हो । वनमा कन्दमूल तथा फलफूल प्रायः

पत्रकार महासंघको स्थापना

र मर्यादित हुनुपर्नेमा जोड दिइए । वक्ताहरूले पत्रकारितामा विकृति भित्रिएकाले तथ्यपरक पत्रकारिता गर्न आग्रह गरेका छन् ।

व्यास नगरपालिकाका प्रमुख वैकुण्ठ न्यौपानेले तथ्यमा आधारित पत्रकारिता गर्न आग्रह गर्दै पछिल्लो समय पत्रकारिता क्षेत्रमा पनि विकृति भित्रिएकाले पत्रकारहरू यसतर्फ सचेत हुनुपर्नेमा जोड दिए ।

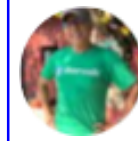
कार्यक्रममा प्रमुख जिल्ला अधिकारी शिवलाल तिवारीले जिल्लाको विकास र सुशासनका

पक्षमा सञ्चारकर्मीको भूमिका महत्वपूर्ण रहने बताए । उनले पत्रकारिता पेशा अफ मर्यादित र विश्वसनीय बनाउन आवश्यक रहेको उल्लेख गर्दै सत्य, तथ्य र सन्तुलित समाचार सम्प्रेषणमा जोड दिए ।

वरिष्ठ अधिवक्ता तथा नेपाल पत्रकार महासंघ तनहुँका संस्थापक कमलामोहन वाग्लेले पत्रकारिता क्षेत्र जिम्मेवार हुनुपर्ने बताउँदै लोकतन्त्रको रक्षा गर्न पत्रकारिता स्वच्छ, निष्पक्ष र उत्तरदायी हुनुपर्नेमा जोड दिए ।

पत्रिका नआइपुगे, ग्राहक बन्नु परेमा तथा विज्ञापन प्रकाशित गर्नु परेमा । सम्पर्क : ०६५-५६३९०७, ८८५६०६०३७६

www.bhanjyangnews.com
E-mail : bhanjyangdml@gmail.com,
newsbhanjyang@gmail.com

Rudra Pandey

x.com/rudrarajpandey

कसैले जोड घटाउ गुणन गरेर हेरा। बालेन मेयर हुँदा कानपाको GDP कन्तिमा पनि १०% ले खुमचेको हुन पर्छ। अनेक साना व्यापार ब्यबसाय बन्द भए उसको गोब्रे उद्योग धन्दा बिरोधी नीतिले। होस गर राउपाका स्वीँठहरू साना उद्योगी ब्यबसायी बिरोधी काम नगर- जनताको मूड बदलिन धेरै बेर लाग्दैन। जागीर सरकारले दिने हैन, उद्योगीले दिने हो ।

Chandra Bhandari

x.com/chandra_1961

भौतिकवादको विकाससँगै मानिसका इच्छा, आकांक्षा र चाहनाहरू अन्त्यहीन बन्दै छन्। यसको असर मानवीय सम्बन्धमा पनि देखिन्छ, निस्वार्थ साथ र विश्वास क्षीण हुँदै गएका छन्। अष्टयारो पर्दा साथ छोड्नेहरू धेरै हुन्छन्, त्यसैले कम्तीमा पछाडिबाट लाग्न हानेर खाडलमा नधकेल्नु भन्ने अपेक्षा राख्नुपर्छ।

Mike Budhathoki

x.com/starlightNPJ

सरल, स्वस्थ र सम्मानित जीवनका लागि- नेता, पुलिस र पत्रकारबाट टाढा बस्नुहोस्। नुन र चिनी कम गर्नुहोस्, पर्याप्त पानी पिउनुहोस् र नियमित व्यायाम गर्नुहोस्। देखासिकी र नाटकबाट टाढा रहनुहोस्, राम्रो लुगा लगाउनुहोस् र सानो तर राम्रो साथी सर्कल बनाउनुहोस्। समय र पैसा सही ठाउँमा लगानी गर्नुहोस्, पैसा कमाउनुहोस् र कम बोल्नुहोस्।

दमौली अस्पतालमा ओपीडी सेवा व्यवस्थापनमा नयाँ प्रणाली

भञ्ज्याङ समाचारदाता/दमौली

सेवा लिनको लागि पालो प्रणाली

सुरु हुने उनले बताए ।

डा. बरालका अनुसार अब

बिरामीलाई सम्बन्धित विभागमा

क्यु नम्बर अनुसार मात्र बोलाइनेछ।

डाक्टरको परामर्शपछि आवश्यकता

अनुसार प्रयोगशाला, एक्स-रे र

अल्ट्रासाउन्ड जस्ता थप परीक्षणमा

पठाइने व्यवस्था गरिएको छ।

उपचार प्रक्रिया पूरा भएपछि

बिरामीले फार्मसीबाट औषधि लिई

अस्पतालबाट बाहिरिन सक्नेछन्।

यस प्रणाली लागू भएसँगै

बिरामी सेवा प्रवाह व्यवस्थित हुनुका

साथै भीडभाड नियन्त्रणमा सहयोग

पुग्ने, प्रतीक्षा समय घट्ने तथा

सबै सेवग्राहीलाई समान र निष्पक्ष

सेवा उपलब्ध हुने विश्वास लिइएको

अस्पताल प्रशासनले जनाएको छ।

अस्पतालले नयाँ प्रणालीलाई

प्रभावकारी बनाउन सेवग्राहीहरूको

सहयोग आवश्यक रहेको उल्लेख

गर्दै सबैलाई नियमअनुसार सेवा

लिन अनुरोध गरेको छ।

भञ्ज्याङ पब्लिकेशन प्रा.लि.द्वारा प्रकाशित भञ्ज्याङ राष्ट्रिय दैनिक पत्रिकाको लागि सम्पादक : नारायण खड्का ।

कार्यालय : व्यास-२, दमौली, तनहुँ । फोन: ०६५-५६३९०७, E-mail:- bhanjyangdml@gmail.com, Web : www.bhanjyangnews.com मुद्रण :- विज्ञान प्रिन्टर्स दमौली, फोन : ०६५-५६०९२४